

Tvister om foreldreansvar for domstolene

Kristin Skjørten

I følge den norske barneloven har alle foreldre felles foreldreansvar. Ønsker en av foreldrene ved samlivsbrudd å ha foreldreansvaret alene, og den andre forelderen motsetter seg dette, må en domstol ta stilling til dette spørsmålet. Forskning om rettspraksis i foreldretvister har hovedsakelig rettet oppmerksomheten mot spørsmål om bosted og samvær. Samtidig er foreldreansvaret et av spørsmålene det ofte tvistes om i disse sakene. Hva dreier uenigheten seg om når foreldre ikke kan bli enige om felles foreldreansvar? Og hvordan blir utfallet i disse sakene?

Metode: Min forskning om foreldretvister er basert på 561 lagmannsrettsdommer hentet fra fem avgrensede tidsperioder mellom 1998 og 2019. I analysen av dommene benyttes både kvalitativ og kvantitativ metode. Det er de siste dommene fra 2019 som ligger til grunn for analysen av rettspraksis i saker som omhandler foreldreansvar.

Resultater og konklusjon: I 2019 var foreldreansvar tema i nesten halvparten av foreldretvistene. I majoriteten av disse sakene var hovedargumentet for at en av foreldrene ønsket å ha foreldreansvaret alene, et høyt konfliktnivå som gjorde samarbeid med den andre foreldren vanskelig. Årsaken til samarbeidsproblemene var i flesteparten av sakene vold i nære relasjoner.

Det rettslige utgangspunktet er at felles foreldreansvar normalt er til barnets beste. For at domstolen skal kunne fastsette at den ene forelderen får dette ansvaret alene, kreves det særskilte grunner, som for eksempel problematikk knyttet til vold, rus eller psykiatri hvor felles foreldreansvar ikke vil være til barnets beste. I 2019 fastsatte retten at den ene forelderen skulle ha foreldreansvaret alene i tre av fire saker. Samtidig viser analysen at det ikke var noe tydelig skille mellom saker hvor retten landet på felles foreldreansvar og saker der den ene parten fikk ansvaret alene. Kunnskap om rettspraksis kan bidra til å styrke domstolenes vurderinger i disse sakene.